

OBSAH

Úvod	3
I. věta, výpověď a komunikace	5
1.1 Věta a výpověď	5
1.2 Komunikační model konkrétní komunikační situace	5
1.3 Komunikační model potenciálního jazykového sdělování s ohledem na efektivní dorozumění	11
1.3.1 Logické vymezení soudu a věty	12
1.3.2 Formálně gramatické vymezení věty	16
1.3.3 Objektový jazyk, metajazyk a dorozumění	17
1.4 Komunikační model předpokládající dorozumění	18
1.4.1 Syntaktická, sémantická a pragmatická úroveň analýzy jazyka	19
1.4.2 Koncepce kritéria významu a smyslu věty	20
1.4.3 Rovina modální výstavby výpovědi	21
1.4.4 Rovina výstavby aktuálního členění výpovědi	22
1.4.5 Emocionální aspekt modálnosti	22
1.4.6 Neuronové systémy a informační systémy organismu	23
1.4.7 Mentální mapy reprezentace univerza	23
1.5 Jazyk, řeč, dorozumění, zmatek a rušení v komunikačních modelech	25
II. Gramaticko-sémantická báze struktury věty s valenčním lokálem	27
2.1 Pozice obligatorní, potenciální a fakultativní	27
2.2 Základové větné struktury s valenčním lokálem	28
2.3 Typy větných struktur s verbálním predikátem	28
2.4 Větné struktury podmětové s lokálem v pravovalenční pozici a levovalenční lokál	31
2.4.1 Základová větná struktura S – P – O	31
2.4.2 Základová větná struktura S – P – Ad	32
2.4.3 Základová větná struktura S – P – O – Ad	33
2.4.4 Základová větná struktura S – P – Atv	33
2.4.5 Základová větná struktura S – P – O – Atv	33
2.4.6 Základová větná struktura S – P a S – P _{slož} – Ad	33
2.5 Základové větné struktury jednočlenné s lokálem v pravovalenční pozici	33
2.5.1 Typy jednočlenných větných struktur se slovesným predikátem	34
2.5.1.1 P – O; procesy a změny v tělesné a duševní sféře člověka	34
2.5.1.2 P – Ad; P – Ad ¹ – Ad ² ; Procesy a změny probíhající uvnitř neživých objektů	34
2.5.1.3 P – O – Ad; Procesy a změny probíhající v částech těla	34
2.5.1.4 P – O – Ad; Procesy a změny s konkrétním původcem	34
2.5.1.5 P – O – Ad; Spontánní nastání děje nebo stavu	35

2.5.1.6 P – O; P – O – Ad; předmět zájmu.....	35
2.6 Typy větných struktur s verbonominálním predikátem se slovesem <i>být</i> a s kategoriálními slovesy s L v pravovalenční pozici.....	35
2.6.1 Typ P _{sloz} – Ad; Atmosférické stavy.....	35
2.6.2 Typ P _{sloz} – Ad; Stavy okolního prostředí.....	35
2.6.3 Typ P _{sloz} – O – Ad; Tělesné a duševní stavy.....	35
2.6.4 Typ P _{sloz} + Ad; Stavy časové.....	35
2.6.5 Predikát složený s kategoriálními slovesemy.....	36
III. Gramaticko-sémantická báze struktury věty s valenčně-intenčním lokálem.....	37
3.1 Základové větné struktury v a l e n ě n í.....	37
3.2 I n t e n ě n í ZVS odpovídající v a l e n ě n í ZVS.....	37
3.3 Sémantická struktura věty.....	38
3.4 Predikátory a aktanty.....	39
3.5 Sémantická klasifikace predikátorů.....	40
3.6 Rodiny predikátorů.....	40
3.7 Sémantické role aktantů.....	41
3.8 Valence syntaktická a komplementy.....	42
3.9 Nekonstitutivní větné členy.....	42
3.10 Atribut, apozice, adordinace, větné členy komplexní.....	43
IV. Gramaticko-sémantická báze struktury věty s lokálovým komplementem.....	46
4.1 Predikát, predikátor.....	46
4.1.1 Predikát.....	46
4.1.2 Predikát verbální.....	46
4.1.3 Predikát verbonominální.....	46
4.1.4 Predikát nominální.....	46
4.2 Aktantové komplementy.....	46
4.2.1 Subjektový komplement.....	46
4.2.2 Subjekt substantční s pádovou formou lokálu.....	47
4.2.3 Subjekt situační s pádovou formou lokálu.....	47
4.2.4 Objektový komplement s pádovou formou lokálu.....	47
4.2.5 Adverbiální komplement s nefixovanou pádovou formou lokálu.....	48
4.3 Neaktantové komplementy.....	49
4.3.1 Způsobový a měrový komplement.....	49
4.3.2 Kopredikátový komplement.....	49
4.4 Klasifikace elementárních větných struktur s ohledem na lokálové komplementy.....	49
4.4.1 I d e n t i t a.....	49
4.4.2 E x i s t e n c e.....	49
4.4.3 V l a s t n o s t i.....	50

4.4.4 Přináležitost	51
4.4.5 Poloha	53
4.4.6 Lokalizace	54
4.4.6.1 Typ lokalizace v prostoru.....	54
4.4.6.2 Typ lokalizace v čase.....	55
4.4.7 Kvantita	55
4.4.8 Korelace	55
4.4.9 Procesy	55
V. Gramaticko-sémantická báze struktury věty s lokálovým adjunktem.....	57
5.1 Adjunkt cirkumstantový s lokálem	57
5.1.1 Časoprostorová určení s lokálem	57
5.1.1.1 Určení místa	57
5.1.1.2 Určení času.....	58
5.1.2 Způsobová a měrová určení	60
5.1.2.1 Určení způsobu.....	60
5.1.2.2 Určení míry a intenzity	60
5.1.3 Určení prostředku v širokém smyslu.....	61
5.1.4 Určení původu.....	61
5.1.5 Určení původce	61
5.1.6 Určení zřetele.....	61
5.1.7 Určení příčinná v širokém smyslu.....	62
5.1.7.1 Určení podmínky	62
5.1.7.2 Určení příčiny v užším smyslu.....	62
5.1.7.3 Určení přípustky.....	63
5.1.7.4 Určení účelu	63
5.2 Adjunkt kopredikátový.....	63
VI. Morfologická báze věty a lokál	65
6.1 Casus	65
6.2 Numerus	66
6.3 Genus	67
6.4 Deklinace.....	70
6.5 Diachronní popis variantnosti lokálu – polymorfní formanty	71
I. Deklinace o-kmenových substantiv	72
A. O-kmeny mužské	72
1. Vzory <i>chlap-0, dub-0; had-0; pán-0, hrad-0</i>	72
2. Vzory <i>oráč-0, meč-0; muž-0, stroj-0</i>	75
3. Vzory <i>Juř-í, řebř-í; průvodčí</i>	76

B. O-kmeny střední.....	77
1. Vzor <i>měst-o</i>	77
2. Vzor <i>moř-e</i>	78
3. Vzory <i>znamen-ie</i> ; <i>staven-í</i>	79
II. Deklinace <i>a</i> -kmenových substantiv.....	80
1. Vzory <i>ryb-a</i> , <i>žen-a</i>	80
2. Vzory <i>vládyk-a</i> ; <i>předsed-a</i>	80
3. Vzory <i>duš-ě</i> ; <i>růž-e</i>	81
4. Vzory <i>panoš-ě</i> ; <i>soudc-e</i>	81
5. Vzory <i>pan-í</i> ; <i>průvodč-í</i>	82
6. Vzory <i>sud-í</i> ; <i>průvodč-í</i>	82
III. Deklinace krátkých a dlouhých <i>ů</i> -kmenů (<i>ňv</i> -kmenů).....	83
1. Vzory <i>syn-0</i> ; <i>pán-0</i>	83
2. Vzory <i>svekrev-0</i> ; <i>svekr-y</i> ; <i>píseň-0</i>	83
IV. Deklinace <i>i</i> -kmenů.....	84
Vzory <i>host-0</i> , <i>kost-0</i> ; <i>pán-0</i> , <i>kost-0</i>	84
V. Deklinace kmenů souhláskových.....	85
1. Mužské <i>n</i> -kmeny.....	85
Vzory <i>kámen-0</i> ; <i>hrad-0</i> , <i>stroj-0</i>	85
2. Střední <i>n</i> -kmeny.....	85
Vzory <i>rám-ě</i> ; <i>ramen-o</i> ; <i>měst-o</i> , <i>moř-e</i>	85
3. <i>S</i> -kmeny.....	86
Vzory <i>neb-e</i> ; <i>moř-e</i> , <i>měst-o</i>	86
4. <i>T</i> -kmeny mužské.....	86
Vzory <i>loket-0</i> ; <i>stroj-0</i> , <i>hrad-0</i>	86
5. <i>Ni</i> -kmeny střední.....	86
Vzor <i>kuř-ě</i> ; <i>kuř-e</i>	87
6. <i>R</i> -kmeny.....	87
Vzor <i>mát-i</i>	87
VI. Shmutí.....	87
VII. Závěr.....	89
VIII. Seznam použité literatury.....	91
Obsah.....	102